

[SIGNALEMENT]

Wilfried Dewachter, *De trukendoos van de Belgische participatie. Een Europese schande*, Kalmthout, Pelckmans, 2014, 285 pp., ISBN 9789028979727.

De auteur, emeritus hoogleraar politologie en politieke sociologie aan de KU Leuven, heeft een aantal standaardwerken gepubliceerd over de machtshiërarchie in de Belgische politiek, over elitecirculatie, over de mythe van de parlementaire democratie en over de politieke besluitvorming in België. Vanuit dat stramien formuleert hij in zijn jongste boek een scherpe aanklacht tegen de wijze waarop de participatie in België de democratische spelregels heeft uitgehold en de democratie aan het vernietigen is. Hij aarzelt niet te refereren aan de Weimar-republiek (1933), de Tweede Spaanse Republiek (1936) en de Vierde Franse Republiek (1944-1958). Volgens hem werd de weinige democratische inspraak die nog overbleef door de regering-di Rupo (2011-2014) en haar Zesde Staatshervorming verder uitgeschakeld. Het 'Vlinderakkoord' werd afgesloten door christendemocraten, socialisten, liberalen en groenen langs beide zijden van de taalgrens. Van 'free, fair and frequent elections' is geen sprake meer, wat hij een democratische en Europese schande noemt. Ten grondslag lagen tien beslissingen. Het gaat om vijf recente veranderingen via wetswijziging: de afschaffing van de Senaatsvergadering gepaard met het opdoeken van de Vlaamse en Waalse kieskring (in Vlaanderen provinciaal georganiseerd), het laten samenvallen van alle verkiezingen op één zelfde dag, het daarvoor verlengen van de federale legislatuur met één jaar (van vier tot vijf jaar) en het bemoeilijken van de voortijdige ontbinding van de federale regering, de banalisering van de Europese verkiezingen tot een Belgisch vangnet. Daarbovenop zijn er vijf niet-beslissingen: géén federale kieskring of nationale kiesinzet voor heel het kiezercorps (vooral in functie van een rechtstreeks gekozen regering, niet het 'lacheding' van een beperkt aantal gekozenen), het behoud van de stemplicht, de geldelijke sanctie bij afwezigheid, de vele constructiefouten tegen de internationale norm voor verkiezingen, de plaatsvervangende ministers in alle parlementen door tijdelijke opvolgers. Die aspecten worden toegelicht met citaten van toppolitici, waarrond het boek mee is opgebouwd en die nog eens herhaald worden. Voor de auteur staat de PS-participatie model voor al wat verkeerd loopt. Vanuit haar permanente machtspositie in Wallonië en Brussel, zo ook in de Fédération Wallonie-Bruxelles, kon de partij vanuit een kwart eeuw aanwezigheid in de federale regering de staatsarchitectuur structureel blokkeren. Als het federale niveau geen democratisch bestaansrecht meer heeft, dan zou de verantwoordelijkheid voor de democratie naar Vlaanderen en Wallonië moeten verschuiven. Legitimiteit is dan sterker dan legaliteit, met verwijzing naar precedentes. Als een eerste stap zou men een aantal Waalse en Vlaamse volksvertegenwoordigers kunnen verkiezen door een heel-Waalse en een heel-Vlaamse kieskring, een

geografische kieseenheid als uiting van een grotere gemeenschapselijkheid, van een betere zichtbaarheid van de verzelfstandiging van Vlaanderen en Wallonië in het nationale parlement. In 2013 had Patrick Dupriez, de Ecolo-voorzitter van het Waals parlement tot mei 2014, dit voor Wallonië ook al voorgesteld, ter versterking van '*une citoyenneté wallonne*' en '*un projet collectif*'. Quid dan met Brussel? Het boek biedt interessante deelenalyses en legt de vinger op een aantal tekortkomingen. De auteur verzwakt echter zijn betoog door het in een polemisch kader te plaatsen, ook qua woordkeuze, waardoor het meer pamfletachtig wordt.

[Harry Van Velthoven]
